

<i>Sygn. akt</i>	<i>III AUa 1208/12</i>
------------------	------------------------

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Roman Skrzypek (spr.)
	Sędziowie:	SSA Janina Czyż SSA Urszula Kocyłowska
	Protokolant	st. sekr. sądowy M. Piekielek

po rozpoznaniu w dniu **6 marca 2013 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **M. F.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o podjęcie wypłaty emerytury

na skutek skargi wnioskodawczyni o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Rzeszowie

z 8 lutego 2012r. sygn. akt IV.U 1550/11 oraz wyrokiem Sądu Apelacyjnego

w R. z 17 maja 2012r. sygn. akt III AUa 386/12

I. z m i e n i a częściowo wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 17 maja 2012r. wydany w sprawie III AUa 386/12 oraz wyrok Sadu Okręgowego w Rzeszowie z 8 lutego 2012r. sygn. IV U 1550/11 jak również poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z 18 października 2011r. w ten sposób, że zobowiązuje organ rentowy do wypłaty **M. F.** emerytury za okres od 1 października 2011r. do 21 listopada 2012r.,

II. u c h y l a wymienione w pkt I wyroki w pozostałej części i umarza postępowanie,

III. w n i o s e k o wypłatę odsetek przekazuje do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R..

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 6 marca 2013r.

Wyrokiem z dnia 17 maja 2012 r. w sprawie o sygn. akt III AUa 386/12 Sąd Apelacyjny w Rzeszowie oddalił apelację wnioskodawczyni M. F. od wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 8 lutego 2012 r. w sprawie o sygn. akt IV U 1550/11. Wyrokiem tym Sąd Okręgowy oddalił odwołanie wnioskodawczyni od decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z 18 października 2011 r. wstrzymującej wypłatę jej emerytury od 1 października 2011 r.

W skardze z 10 grudnia 2012 r. wnioskodawczyni domagała się wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 17 maja 2012 r. uzasadniając, iż wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 10 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 205 poz. 1726) w zw. z art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych są niezgodne z art. 8 i art. 178 ust 1 Konstytucji RP. Skarżąca wywodziła, że wyrok Sądu Apelacyjnego został oparty na normie prawnej uznanej za niezgodną z Konstytucją, dlatego zachodzi podstawa do wznowienia postępowania.

Wskazując na powyższe, skarżąca wniosła o wznowienie postępowania i zmianę zaskarżonych orzeczeń poprzez wznowienie wypłaty przysługującej jej emerytury wraz z waloryzacją i przeliczeniem świadczenia, wypłatę zaległych świadczeń od października 2011 r. wraz z należnymi odsetkami.

Organ rentowy wniósł o oddalenie skargi w zakresie wyrównania emerytury od października 2011 r. i zasądzenia odsetek, wskazując iż orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. sygn. akt K 2/12 nie przewiduje jego wstecznego skutku – konieczności przywrócenia prawa do zawieszonych świadczeń emerytalnych z ich wypłatą od 1 października 2011 r. Dlatego zgodnie z art. 190 Konstytucji, orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego obowiązują od dnia ich ogłoszenia w publikatorze, w którym został ogłoszony akt prawny, uznany następnie orzeczeniem TK za niezgodny z Konstytucją, w tym przypadku w Dz. U. Nr 1285 z 22 listopada 2012 r. Zakład wskazał, że decyzją z dnia 21 stycznia 2013 r. wznowił wypłatę emerytury wnioskodawczyni od 22 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył co następuje:

Wnioskodawczyni M. F. nabyła prawo do emerytury od 1 września 2010r., pozostając nadal w zatrudnieniu u swojego dotychczasowego pracodawcy (...)Spółdzielni Mieszkaniowej w R.. Decyzją z 18 października 2011 r. ZUS /O w R. wstrzymał wnioskodawczyni wypłatę świadczenia od 1 października 2011 r. na podstawie art. 103 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia.

Wyrokiem z dnia 8 lutego 2012r. o sygn. akt IV U 1550/11 Sąd Okręgowy w Rzeszowie oddalił odwołanie wnioskodawczyni od w/w decyzji, wskazując jako podstawę rozstrzygnięcia art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 153 poz. 1227 ze zm.). Zgodnie z treścią tego przepisu prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. W ocenie Sądu Okręgowego niezbędną przesłanką wypłaty świadczenia po dniu

1 października 2011 r. było rozwiązanie stosunku pracy łączącego świadczeniobiorcę z dotychczasowym pracodawcą. W uzasadnieniu orzeczenia Sąd Okręgowy powołał również wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 lutego 2006 r. zgodnie z którym przepis art. 103 ust 2a ustawy emerytalno – rentowej (o identycznym brzmieniu jak art. 103 a

cyt. ustawy) jest zgodny z art. 2, art. 31 ust 3, art. 32 i art. 67 Konstytucji, oraz nie jest niezgodny z art. 30, art. 65 ust 1, art. 70 ust 5 i art. 73 Konstytucji.

Na skutek apelacji wnioskodawczyni Sąd Apelacyjny w Rzeszowie wyrokiem z dnia 17 maja 2012 r. sygn. akt III AUa 386/12 oddalił wniesiony środek zaskarżenia.

Wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy

o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257 poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291 poz. 1707) w zw. z art. 103 a ustawy

z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.) dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. w zakresie,

w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r. bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji RP.

Sąd Apelacyjny w oparciu o tak ustalony stan faktyczny uznał, że skarga o wznowienie postępowania złożona przez M. F. jest dopuszczalna, a to zgodnie z treścią art. 401¹ kpc wg którego, żądać wznowienia postępowania można również w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie. Wnioskodawczyni wniosła skargę w terminie przewidzianym w art. 407 § 2 kpc oraz wskazała podstawę warunkującą jej dopuszczalność.

Podstawę orzeczenia wydanego w sprawie M. F. stanowi art. 103 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Badając zgodność z Konstytucją art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych..., Trybunał Konstytucyjny powiązał treść tego przepisu z treścią art. 103 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wskazując, że przepisy te nie znajdują zastosowania do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r. bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Oceniając skutki wyroku Trybunał Konstytucyjny uznał, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury, nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. W stosunku do tych osób art. 28 w/w ustawy o finansach publicznych w zakresie w jakim przewiduje stosowanie art. 103 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS utracił moc obowiązującą.

Powyższy wyrok Trybunału Konstytucyjnego ma więc zastosowanie do wnioskodawczyni, która nabyła prawo do emerytury od 1 września 2010 r. bez rozwiązania umowy o pracę z dotychczasowym pracodawcą.

Zgodnie z treścią art. 190 ust. 3 Konstytucji orzeczenie wchodzi

w życie z dniem ogłoszenia, jednak Trybunał może określić inny termin utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego. Zgodnie z poglądem przeważającym w orzecznictwie Sądu Najwyższego, wyrok Trybunału Konstytucyjnego stwierdzający niezgodność przepisu ustawy z Konstytucją jest w zasadzie skuteczny ex tunc tj. od dnia wejścia w życie zakwestionowanego przepisu, chyba że co innego wynika z jego sentencji

(por. Wyrok SN z dnia 21 listopada 2006 r. o sygn. II PK 42/06 LEX nr 950622; Uchwała SN z 3 lipca 2003 r. o sygn. akt III CZP 45/03, LEX Nr 79008). Pogląd ten podziela również Sąd Apelacyjny w składzie orzekającym w niniejszej sprawie.

Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o niekonstytucyjności normy prawnej w świetle powyższego w sferze uprawnień emerytalno – rentowych stwarza nową rzeczywistość uprawnionych, różną w stosunku do tej, która została prawomocnie ustalona na podstawie niekonstytucyjnego i uchylonego unormowania. Polega ona na wstecznym stosowaniu nowego, niewadliwego prawa do stanów faktycznych, które powstały pod rządami niezgodnego z Konstytucją prawa i wtedy się zakończyły. Wznowienie postępowania na podstawie art. 401¹ k. p. c. stwarza więc możliwość ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy o świadczenie emerytalno – rentowe z uwzględnieniem nowej sytuacji prawnej uprawnionych, oraz obowiązek zastosowania konstytucyjnej normy prawa materialnego w

toku ponownie przeprowadzonego postępowania (por. uzasadnienie w/w wyroku SN z 21 listopada 2006 r. II PK 42/06).

Przechodząc na grunt przedmiotowej sprawy stwierdzić należy, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych... stanowi, że do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, o której mowa w art. 6, przepisy ustawy o emeryturach i rentach z FUS w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się poczynając od 1 października 2011 r. Z kolei wymieniony art. 6 pkt 2 dodał po art. 103, art. 103 a w brzmieniu: „prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego”. Art. 28 cyt. ustawy uchwalony został

w dniu 16 grudnia 2010 r., zatem od tej daty został wyrugowany z porządku prawnego z powodu jego niezgodności z art. 2 Konstytucji ale, jak wynika z uzasadnienia orzeczenia Trybunału, tylko w stosunku do osób, które nabyły prawo do emerytury w przedziale czasowym od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2012 r. – bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Dodać przy tym należy, iż warunek rozwiązania stosunku pracy nie obejmował samego nabycia prawa do emerytury, ale był warunkiem wypłaty świadczenia.

W stosunku zatem do ubezpieczonych objętych powołanym rozstrzygnięciem Trybunału Konstytucyjnego, do jakich należy również wnioskodawczyni, ponownie rozpoznając sprawę trzeba dokonać rekonstrukcji stanu prawnego, powracając do stanu, jaki obowiązywał zanim do ustawy o emeryturach i rentach z FUS dodany został z dniem 1 stycznia 2011 r. art. 103 a. Przed wprowadzeniem tego przepisu ustawodawca nie przewidywał wymogu rozwiązania stosunku pracy, celem realizacji prawa do emerytury. Z dniem 8 stycznia 2009 r. ustawą z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz. U. Nr 228 poz. 1507) uchylony bowiem został przepis art. 103 ust 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS o treści identycznej z obecnym art. 103 a w/w ustawy (wprowadzonym z dniem 1 stycznia 2011 r. z mocy art. 6 pkt 2 w zw. z art. 30 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych...).

Ubezpieczonym, którzy nabyli prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. była wypłacana zatem emerytura, mimo kontynuowania zatrudnienia u pracodawcy, na rzecz którego wykonywali je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, gdyż nie obowiązywały w tym zakresie żadne ograniczenia.

W związku z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego prawo do wypłaty emerytury dla tej grupy ubezpieczonych zostało zachowane.

Z mocy art. 28 cyt. ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych przepis art. 103 a cyt. ustawy o emeryturach i rentach z FUS znajdował zastosowanie do emerytur przyznanych przed dniem jego wejścia w życie - poczynając od dnia 1 października 2011 r., dlatego też, od tej daty organ rentowy wstrzymał wnioskodawczyni wypłatę emerytury. Tym samym, od tej daty wnioskodawczyni zachowała prawo do wypłaty emerytury.

Uwzględniając skargę o wznowienie postępowania Sąd Apelacyjny na podstawie art. 412 § 2 kpc zmienił zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego, jak i wyrok Sądu Okręgowego oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego orzekając o wznowieniu wypłaty emerytury należnej wnioskodawczyni od 1 października 2011 r. do 21 listopada 2012 r., a więc do daty, od której organ rentowy podjął jej wypłatę.

W pozostałym zakresie wyroki te uchylił, a prowadzone w sprawie postępowanie umorzył na podstawie art. 477¹³ kpc. Decyzją z dnia 5.02.2013 r. organ rentowy wznowił bowiem wypłatę świadczenia wnioskodawczyni począwszy od 22.10.2012 r. Uznać zatem należało, że w tym zakresie pozwany organ rentowy zaspokoił częściowo żądania strony skarżącej.

Natomiast wniosek o ustalenie prawa do odsetek został przekazany do rozpoznania organowi rentowemu w trybie art. 477¹⁰ § 2 kpc jako nowe żądanie nie objęte decyzją organu rentowego.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 kpc.